

Plan van Aanpak Kinderrechten

“Eerste Aanzet”

20 november 2014

**Interlandelijke Taskforce Kinderrechten, zoals ingesteld bij de
Koninkrijksconferentie van 2 april 2014**

Inleiding

In mei 2013 heeft UNICEF een zestal rapporten gepresenteerd, getiteld “Koninkrijkskinderen: kinderrechten in het Koninkrijk der Nederlanden”. Uit de rapporten komt naar voren dat aandacht voor kinderrechten nodig is en dat samenwerking daarbij van essentieel belang is. Gelet op de goede initiatieven die in de verschillende delen van het Koninkrijk reeds in gang zijn gezet en de winst die behaald kan worden door de kinderrechtenproblematiek zoveel mogelijk in samenhang op te pakken, hebben Aruba, Curaçao, Nederland en Sint Maarten de samenwerking op het gebied van kinderrechten besproken in de Koninkrijksconferentie 2014.

Tijdens de Koninkrijksconferentie is onderschreven dat elk kind van het Koninkrijk recht heeft op een goede jeugd zoals beoogd met het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. De Conferentie heeft uitgesproken dat zij het noodzakelijk acht dat alle relevante sectoren van de maatschappij daarbij worden betrokken. Tevens heeft de Conferentie besloten tot de instelling van een Taskforce die de taak heeft gekregen om enerzijds de samenwerking in het Koninkrijk ten aanzien van de Kinderrechten te bevorderen en anderzijds een actieplan dient op te stellen ten behoeve van deze samenwerking.

Eerste aanzet Actieplan Kinderrechten

De Taskforce is verantwoordelijk voor de eerste aanzet van het actieplan dat voor u ligt, in het vervolg “actieplan” genoemd. Het betreft “de eerste aanzet” die als gevolg van het besluit van de Koninkrijksconferentie uiterlijk op 20 november 2014 aan de regeringen van de Landen van het Koninkrijk wordt aangeboden. Op 20 november 2014 bestaat het Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind 25 jaar.

Doel

Het actieplan Kinderrechten heeft tot doel vast te leggen op welke thema’s en op welke wijze de Taskforce de samenwerking tussen de Landen in het Koninkrijk der Nederlanden wil stimuleren om de kinderrechtsituatie binnen het Koninkrijk te verbeteren. Samenwerking staat centraal zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de eigen verantwoordelijkheid van de afzonderlijke Landen in het Koninkrijk voor dit thema: elk Land moet zijn eigen plan trekken hoe in zijn eigen Land de kinderrechten te verbeteren.

Het actieplan omvat de samenwerking op een aantal speerpunten voor het gehele Koninkrijk. De Taskforce ziet zichzelf daarnaast als een infrastructuur om op allerlei thema’s op het gebied van kinderrechten ervaringen en kennis te delen. De leden van de Taskforce onderkennen daarbij dat bilaterale en trilaterale samenwerking tussen Landen van het Koninkrijk ook een bijdrage kan leveren aan het verbeteren van de kinderrechten in het Koninkrijk. Dit zal zich in de komende jaren verder moeten uitkristalliseren.

Speerpunten

De Taskforce zoals die is ingesteld tijdens de Koninkrijksconferentie van 2 april 2014 met het oog op het bevorderen van de samenwerking op het terrein van kinderrechten binnen het Koninkrijk, heeft op basis van de UNICEF rapporten een vijftal thema's geïdentificeerd die volgens de leden van de Taskforce in alle Landen in het Koninkrijk urgent en prioritair zijn:

1. Door integraal werken het gezin centraal stellen;
2. Geweld tegen kinderen;
3. Safety net /op ontwikkeling gerichte tijdsbesteding naast het onderwijs;
4. Rol ouders in de opvoeding;
5. Randvoorwaarden en infrastructuur.

De thema's vormen tevens de hoofdstukindeling in dit actieplan.

Parallel aan de totstandkoming van dit actieplan loopt de verantwoording van de Landen richting het internationaal comité voor de kinderrechten met betrekking tot het Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind (IVRK). Ten tijde van het verschijnen van deze eerste aanzet van het actieplan in november heeft dit comité de zogenaamde "list of issues" opgesteld met vragen over de werking van het Verdrag in hun Land. Begin 2015 zullen de Landen naar aanleiding van deze list of issues schriftelijk rapporteren. Deze rapportage betreft het Koninkrijk der Nederlanden als geheel. Wanneer in april 2015 het definitieve actieplan gereed is voor verzending naar de Koninkrijksconferentie, zullen de acties en initiatieven die in deze rapportage vermeld worden en die samenwerking binnen het Koninkrijk betreffen, in het definitieve actieplan zijn meegenomen. Een eerste vergelijking tussen de thema's in het actieplan en de thema's in de list of issues leert dat er behoefte is aan duidelijkheid over prioriteiten en coördinatie van beleid evenals behoefte aan beleid om geweld tegen kinderen en huiselijk geweld (geweld in de omgeving van kinderen) tegen te gaan. In hoofdstuk 2 van deze eerste aanzet tot een plan van aanpak wordt nader ingegaan op het thema geweld tegen kinderen.

Werkwijze Taskforce en leeswijzer actieplan

In de voorliggende eerste aanzet van het actieplan staan de eerste opbrengsten vermeld van de Taskforce, die sinds de Koninkrijksconferentie in april 2014 regelmatig met elkaar heeft gesproken per videoconferentie en eind september 2014 bijeen is gekomen te Curaçao. Bij deze bijeenkomst waren ook de leden van de Taskforce Kinderrechten en Huiselijk Geweld Caribisch Nederland aanwezig¹. Zij hebben ook voluit meegepraat en –gedacht en

¹ In de Taskforce Kinderrechten en huiselijk geweld Caribisch Nederland hebben vertegenwoordigers van openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba alsmede vertegenwoordigers van de Nederlandse rijksoverheid zitting. Deze Taskforce heeft onder andere als doel in kaart te brengen hoe de kinderrechtsituatie op de drie eilanden verbeterd kan worden, als onderdeel van de Nederlandse aanpak om kinderrechten te verbeteren.

onderschrijven volledig de benadering zoals neergelegd in dit actieplan.

Zoals in de inleiding is vermeld, betreft de opbrengst de uitwerking van een vijftal thema's die volgens de leden van de Taskforce in alle Landen in het Koninkrijk urgent en prioritair zijn.

De Taskforce beschouwt het echter als haar hoofdtaak om niet alleen deze thema's beleidsmatig in te vullen, maar vooral te stimuleren dat beleid daadwerkelijk omgezet wordt in verandering die leidt tot concrete verbeteringen voor kinderen in het Koninkrijk.

Beleid moet zorgen voor beweging. Zoals bij de geboorte van een kind een ouder instinctief zijn en/of haar gedrag verandert om vorm te geven aan dit nieuwe leven, zo moet ook de samenleving instinctief reageren wanneer een kind zorg of hulp nodig heeft. Die instinctieve reactie is er nu naar de mening van de Taskforce nog onvoldoende, maar met behulp van de Taskforce en het plan van aanpak kan een eerste stap die richting uit gezet worden. De kunst is om daarbij (zoals bij de opvoeding van een kind) niet enkel valkuilen en risico's te zien, maar om ook oog te hebben voor kansen en potentie. In de Landen van het Koninkrijk zijn goede initiatieven ontwikkeld die we met elkaar kunnen delen. Daarnaast zijn er gezamenlijke acties die we op kunnen pakken ter versterking van de eigen verantwoordelijkheid van elk afzonderlijk Land. We richten ons op de toekomst, op de stip op de horizon waarbij elk kind in het Koninkrijk recht heeft op een goede jeugd zoals beoogd met het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Dat is niet van vandaag op morgen gerealiseerd, maar we kunnen en moeten wel snel stappen zetten tot verbetering in het belang van de toekomst van onze samenlevingen.

Het voorliggende actieplan is daarbij, zoals hiervoor gezegd, een eerste aanzet. De Taskforce zal de komende tijd verder werken aan het gestalte geven aan samenwerking op het terrein van kinderrechten. Het zal de reacties op het actieplan hierbij betrekken.

1. Gezin centraal

Intrinsiek heeft ieder Land de wens om *integraal* te werken aan de verbetering van de situatie van (probleem)gezinnen. Een betere samenwerking tussen (keten)partners is hierin onontbeerlijk, zelfs op de kleinere eilanden in de Caraïbische Zee.

1.1 Situatie/probleembeschrijving

In alle Landen van het Koninkrijk wordt gewerkt aan integraal jeugdbeleid. Een knelpunt is vaak de hoge verwachtingen die gemoeid zijn met het verschijnen en implementeren van het integraal jeugdbeleid. De implementatie blijkt vaak weerbarstig: professionals en instellingen weten elkaar veel minder vanzelfsprekend te vinden dan je zou verwachten. **De overheid moet daarom meer sturen op samenhang en vooral op samenwerking. De overheid dient hierin kaderstellend en sturend op te treden: zij moet zorgen voor een systeem waarin het onmogelijk is een andere werkwijze te hanteren dan één gezin, één plan, één regisseur.** Daarvoor is het noodzakelijk om intensief het gesprek aan te gaan over beelden en definities die gemoeid zijn met het integraal jeugdbeleid: een helder kader is een noodzakelijke voorwaarde voor het slagen van het werkelijk centraal stellen van het gezin. Alleen zo kunnen professionals rondom het gezin eenduidig en in goede samenwerking invulling geven aan het centraal stellen van het gezin. Om echt het gesprek aan te gaan met een gezin en met hen in kaart te brengen wat nodig is voor een goede ontwikkeling van de kinderen is het “achter de voordeur” komen essentieel. Gezocht wordt naar “haakjes” om de gezinnen te benaderen en het gesprek aan te gaan. Op Bonaire gebeurt dit bijvoorbeeld door het bezoeken van gezinnen die huurachterstand hebben, op Sint Maarten wordt door het aanbrenge verbeteringen op het fysieke domein, zoals de aanleg van wegen getracht de wijk in kaart te brengen en zo te bepalen welke gezinnen hulp behoeven. Dit programma heet het Intergrated Neighbourhood Development Program. **Daarnaast wordt geconstateerd dat hulpverlening het liefst zo dicht mogelijk (fysiek) in de buurt van het gezin beschikbaar moet zijn, op de plekken waar gezinnen en kinderen zijn: op school, in de buurt en thuis.** In het verlengde van de “haakjes” om bij de gezinnen binnen te komen ligt het vraagstuk over het bereik van de hulpverlening. Oplettendheid voor de keuze voor welke haakjes gebruikt worden om binnen te komen, alsook de nabijheid van hulpverlening en mate van informatievoorziening/preventie is onontbeerlijk. Met name het laatste punt is onderbelicht. Vaak is – misschien wel vanwege de complexiteit en omvang van de problematiek – de aandacht vooral gericht op de achterkant. Door de aandacht meer te richten op preventie, kan aan de achterkant ruimte ontstaan en intergenerationele overdracht van problemen voorkomen worden.

Door de afstand die overheden ten aanzien van uitvoering van de hulpverlening hebben genomen hebben uitvoerende organisaties veel vrijheid gekregen. Dit is voor enkelvoudige ondersteuning vaak alleen maar goed gebleken. Maar als het gaat om gezinnen die samenwerking behoeven in de keten moet hier een duidelijke kentering in komen. Niet de taken van de afzonderlijke organisaties mogen voorop staan, maar het sturen op

samenwerking en samenhang. Na het gezamenlijk benoemen wat een gezin nodig heeft aan ondersteuning moet dit integraal worden opgepakt, ‘wrapped around’ het gezin.

1.2 Wat is nodig

Om te zorgen dat er niet enkel op papier, want geduldig, plannen worden geproduceerd, maar ook in de praktijk beweging ontstaat, zijn er handelingen nodig:

De ambitie voor dit speerpunt kan omschreven worden als “één gezin, één plan, één regisseur”. Overheden treden richtinggevend en kaderstellend op: zij zorgen dat één gezin, één plan, één regisseur in de praktijk wordt gebracht. Dit doen zij intensief door het gesprek over beelden, definities en invulling beleid binnen de eigen organisatie als bij betrokken partners te initiëren en begeleiden. De overheden creëren zo randvoorwaarden voor het centraal stellen van het gezin (‘wrapped around care’) en rekenen hier organisaties op af. Samenwerking wordt geformaliseerd en voorgeschreven: er is een regiemodel dat leidend is in de aanpak één gezin, één plan, één regisseur. Middels twinning wordt zowel specifiek in de Caribische regio als met het Europese deel van het Koninkrijk ingezet op kennis en expertise uitwisseling en professionalisering van de hulpverlening. De mindset waar de betrokken organisaties en samenleving naar streeft, is uitgaan van zoveel mogelijk eigen kracht en verantwoordelijkheid van het gezin.

1.3 Samenwerking en kansen

Er zijn de nodige ervaringen binnen de Landen hoe omgegaan kan worden met het concept “één gezin, één plan, één regisseur”. Op verschillende vlakken is daarom uitwisseling van kennis en ervaring mogelijk:

- Uitwisselen van ervaringen hoe de overheid kan sturen op het centraal stellen van het gezin.
- Uitwisselen van ervaringen op over de werkwijze één gezin, één plan, één regisseur.
- Uitwisselen van ervaringen om ‘achter de voordeur’ te komen bij een gezin.

2. Geweld tegen kinderen

Kindermishandeling, maar ook het gebruik van geweld in de omgeving van het kind wordt door alle leden van de Taskforce als een groot probleem ervaren en als grote prioriteit voor verbetering van kinderrechten gezien.

2.1 Situatie/probleembeschrijving

Op het terrein van geweld tegen kinderen is er sprake van grote verschillen tussen Europees Nederland en de andere delen van het Koninkrijk. Hoewel ook in Europees Nederland het bestrijden van geweld tegen en rondom kinderen nog veel inzet vergt, is er sprake van een geweldsverbod en een infrastructuur om het bestrijden van geweld tegen kinderen ter hand te nemen. In de andere delen van het Koninkrijk is dit niet of minder het geval.

Kaders stellen

Opvoeden is onder andere kaders stellen, oftewel een vorm van disciplineren. In het Caribische deel van het Koninkrijk wordt niet genoeg over opvoeding gesproken. Lastige situaties die in de opvoeding voor kunnen komen worden daarmee beperkt met elkaar gedeeld, tussen ouders onderling en als ouder(s) met het kind. Dit maakt het voor opvoeders lastig om alternatieve handelingswijzen te ontdekken of te ontwikkelen voor het stellen van kaders, wanneer bestaande handelingswijzen niet blijken te werken of onwenselijk zijn. De beelden wisselen wat een goede effectieve opvoeding zou moeten inhouden. Niet alleen intercultureel en interlandelijk, maar ook binnen de Landen zelf. Wat we als Landen in het Koninkrijk echter delen, zijn de uitgangspunten van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Dit Verdrag hebben we als destijds nog Nederland (1995), de Nederlandse Antillen (1998) en Aruba (2001) ondertekend en geratificeerd.

Infrastructuur in de Landen

In de meeste Landen is er een Advies en Meldpunt Kindermishandeling. Wel is dat in ieder Land op eigen wijze ingevuld. Zo zullen de gemeenten in Nederland op grond van de nieuwe Jeugdwet per 1 januari 2015 de Advies- en Meldpunten Kindermishandeling samen moeten voegen met de Steunpunten Huiselijk Geweld, heeft Aruba één Advies en Meldpunt Kindermishandeling en heeft Curaçao er twee (één bij de Stichting Kinderbescherming en één bij de Voogdijraad). Soms blijken de Advies en Meldpunten Kindermishandeling onderbezet.

Niet alle professionals kunnen en durven te handelen wanneer kindermishandeling wordt vermoed of geconstateerd. Enerzijds is er soms sprake van handelingsverlegenheid, anderzijds is er soms sprake van het niet herkennen van de signalen. Op Curaçao wordt dit laatste opgepakt door bijvoorbeeld een Expertisebureau op te richten waar trainingen worden verzorgd specifiek voor het herkennen van kindermishandeling. In Europees Nederland wordt gewerkt met wettelijk verplichte Meldcodes Kindermishandeling en Huiselijk Geweld. Aruba is voornemens een landelijke meldcode kindermishandeling in te

voeren. In Sint Maarten wordt op dit moment nagedacht over het formuleren van een Nationaal Protocol voor Kindermishandeling met meldcodes.

2.2 Wat is nodig

Elk Land heeft een infrastructuur nodig die benut kan worden voor advies hoe te handelen bij geweld tegen of rondom kinderen en om melding te kunnen doen van dergelijk geweld waarna tot actie overgegaan kan worden om het geweld te stoppen en de gevolgen ervan zoveel mogelijk te beperken. Dit betreft de functie van advies- en meldpunt, kennis van het signaleren van (mogelijke) kindermishandeling en afspraken over het handelen bij het signaleren van (mogelijke) kindermishandeling.

Om een dergelijke infrastructuur goed in te kunnen zetten moet genormeerd worden wat kindermishandeling is. Alleen dan kan de het alert zijn op geweld en het tegengaan ervan goed ter hand worden genomen. De Taskforce heeft hier uitgebreid bij stilgestaan. Het door alle Landen van het Koninkrijk geratificeerde Internationale Verdrag voor de Rechten van het Kind is hier heel helder over: geen enkele vorm van geweld is toegestaan. Dus ook niet wat wel wordt genoemd 'een pedagogisch tik'. De Taskforce ziet geen alternatief voor een andere lijn in de Landen van het Koninkrijk, ook omdat het volstrekt onmogelijk is helder en in de praktijk hanteerbaar onderscheid aan te brengen tussen wanneer iets nog net een 'acceptabele' pedagogische tik is en wanneer iets overgaat tot 'onacceptabel' geweld tegen kinderen. Er is dus naar de stellige overtuiging van de Taskforce maar één mogelijkheid: elke vorm van geweld tegen en rondom kinderen moet uitgebannen worden.

De Taskforce ziet daarbij een grote verantwoordelijkheid voor de kabinetten van de Landen en voor lokale politici. Zij moeten niet alleen normeren en geweld tegengaan. Om gedrag in de samenlevingen te veranderen is voorbeeldgedrag van politici en andere rolmodellen in de samenleving noodzakelijk. De Taskforce vindt het van groot belang dat 'they walk the way they talk'. Daarbij is het noodzakelijk dat de aanpak die in een bepaald leefterrein van het kind wordt gedaan, ook in de andere leefwerelden doorgang vindt. Een voorbeeld van hoe het niet moet: op school wordt het kind benaderd en gestimuleerd vanuit een houding waarin het kind zichzelf en de wereld om zich heen mag ontdekken met bijbehorende rolmodellen, terwijl in het gezin discipline en gehoorzaamheid centraal staat.

De Taskforce vindt het belangrijk dat het tegengaan van geweld tegen en rondom kinderen niet tot gevolg heeft dat kinderen niet meer gedisciplineerd worden, dat zij zonder kaders opgroeien. De Landen zullen hier oog voor moeten hebben: opvoeders moet gewezen worden op alternatieve handelingswijzen om kinderen binnen acceptabele en verantwoorde kaders op te laten groeien.

De Taskforce vindt het van het grootste belang dat de Landen (voor zover nog niet geregeld) het volgende oppakken:

1. Normeer in regelgeving dat geen enkele vorm van geweld tegen en rondom kinderen is toegestaan;

2. Walk the way you talk: voorbeeldgedrag van personen met bestuurlijke en maatschappelijke functies is belangrijk. Draag het tegengaan van geweld uit. Straal uit dat fenomenen als “sugar daddies” niet normaal gevonden moeten worden.
3. Zorg ervoor dat ouders en andere opvoeders andere mogelijkheden dan geweld aangereikt krijgen om kaders te stellen aan kinderen.
4. Op termijn (nadat de samenleving zich heeft kunnen aanpassen): sanctioneer civiel- of strafrechtelijk als er geweld tegen of rondom kinderen plaatsvindt.

2.3 Samenwerking en kansen

Uitwisseling van ervaringen ten aanzien van advies/meldpunten en meldcodes op het terrein van geweld tegen en rondom kinderen. Aruba, dat bezig is met de introductie van een meldcode, en Nederland, dat al werkt met meldcodes, zullen bijvoorbeeld informatie over de meldcode(s) kindermishandeling met de andere Landen delen.

Uitwisseling van ervaringen op het terrein van het signaleren van kindermishandeling. Op Curaçao worden bijvoorbeeld interview trainingen gegeven voor hulpverleners en politiepersoneel om kindermishandeling boven water te halen. Curaçao maakt gebruik van National Children’s Advocacy Centre uit de Verenigde Staten en zal daarover de nodige informatie delen met de andere Landen in de Taskforce.

Uitwisseling van ervaringen in handelingsalternatieven om kaders te stellen aan kinderen. In Aruba is gekozen om gebruik te maken van het concept “Conscious Discipline” van Becky Bailey dat goed past in de Caribische context. Deze methode wordt vanuit verschillende invalshoeken aangeboden, op sommige scholen, op de naschoolse opvang en middels oudercursussen. Aruba zal informatie hierover delen met de andere Landen.

Uitwisselen van ervaringen hoe de samenwerking tussen artsen gestimuleerd kan worden op het terrein van de aanpak kindermishandeling.

3. Safety net

In elk Land zijn hier andere benamingen voor. Het gaat om activiteiten die kinderen (kunnen) doen om zichzelf te ontplooiën voor en naast het reguliere onderwijs. Hierdoor kan de vrijetijdsbesteding van kinderen worden benut om de positieve ontwikkeling van kinderen te stimuleren.

3.1 Situatie/probleembeschrijving

De aansluiting tussen school en vrijetijdsbesteding, waaronder buiten (voor- en na-)schoolse opvang, is nog lang niet altijd optimaal. Te vaak worden kinderen buiten schooltijd niet maximaal gestimuleerd zich te ontwikkelen, zowel in de leeftijd 0-4 jaar als op latere leeftijd buiten schooltijd. Te vaak hebben kinderen al een achterstand voordat zij in het primair onderwijs starten.

Daarnaast hebben kinderen te vaak te maken met verschillende opvattingen over de manier van opvoeden en participeren in de samenleving: er is geen doorlopende pedagogische lijn tussen gezin, school en vrije tijd. Daarnaast worden nu en dan afwegingen gemaakt in de keuze voor school/(niveau van) onderwijs die niet in overeenstemming zijn met de behoeften en mogelijkheden van het kind. Hierdoor krijgen kinderen niet voldoende de mogelijkheid zich maximaal te ontwikkelen.

3.2 Wat is nodig

De Taskforce vindt het belangrijk dat de Landen niet alleen kijken naar het tegengaan van problemen en risico's bij kinderen. Juist ook de positieve ontwikkeling van kinderen, het optimaal benutten van hun mogelijkheden en kansen, moet centraal staan in het Koninkrijk. Er is een doorlopende pedagogische lijn nodig tussen gezin, school en vrije tijd. Het concept van een *safety net* voor in ieder geval kinderen van 0-12 jaar is gericht op het aanbieden van een doorlopende leerlijn. In Curaçao is conform de verordening voor het funderend onderwijs ten behoeve van het volgen van onderwijs, de voorschoolse educatie vanaf 2 jaar verplicht gesteld om zodoende te voorkomen dat kinderen al vroeg een achterstand oplopen.

Allereerst zal overeenstemming moeten bestaan over nut en noodzaak van het concept *safety net*. De Taskforce ziet meerdere voordelen aan het breed invoeren van het *safety net* concept:

- Naast voldoende aandacht voor de leerprestaties van het kind is er de mogelijkheid om (andere) talenten te identificeren en te ontwikkelen.
- Door het invoeren van het *safety net* concept wordt gezorgd dat kinderen die thuis niet goed/voldoende te eten krijgen dit in ieder geval overdag wel krijgen (ontbijt en lunch).
- Werkende ouders worden op deze manier ontlast.

Daarbij vindt de Taskforce het belangrijk dat er zorg is voor een zo goed mogelijke welvaart en welzijn bij burgers zodat er voldoende aandacht is voor de kinderen en verleidingen als de criminaliteit minder groot worden.

Afhankelijk van de specifieke knelpunten en behoeften per Land kan invulling gegeven worden aan het concept waarbij op z'n minst wordt voorzien in een sluitend aanbod van 's ochtends vroeg tot het einde van de middag qua educatie, maaltijdvoorziening en buitenschoolse activiteiten zoals sport/drama/muziek. Dit alles dient plaats te vinden binnen omgeving waarin de opvatting over aanpak op elkaar is afgestemd met een duidelijke pedagogische visie op het concept. Er zijn gedurende de hele dag professionals/getrainde vrijwilligers aanwezig die de kinderen begeleiden. Samenwerking vindt plaats onder regie van één van de organisaties die (een deel van) het aanbod gedurende de dag op zich neemt. Ouders worden structureel bij de ontwikkeling van het kind betrokken. Van de ouders wordt daarnaast een (inkomensafhankelijke) bijdrage gevraagd.

Praktisch moet er een vorm van maaltijdvoorziening en vervoer tussen de verschillende voorzieningen geregeld zijn. Er zal naar creatieve manieren gezocht moeten worden om het programma te kunnen vullen met voldoende toegewijde professionals/vrijwilligers. Bijvoorbeeld door ambtenaren voor een deel van hun tijd vrij te stellen voor begeleiding in de naschoolse opvang zoals dat in Aruba gebeurt.

3.3 Samenwerking en kansen

De organisatie van een praktische werkconferentie *safety net* voor de Landen en Caribisch Nederland, kan praktische handvatten geven voor het invoeren van een succesvolle safety net structuur in het Koninkrijk. Europees Nederland zal de informatie over het brede schoolconcept dat in Europees Nederland wordt gebruikt, delen met de andere Landen en Openbare Lichamen in het Koninkrijk.

4. Rol ouders in opvoeding

4.1 Situatie/probleembeschrijving

Er zijn veel verschillende gezinssamenstellingen. Variërend van 1-oudergezinnen, 2-oudergezinnen tot kinderen die door opa en/of oma op worden gevoed. Veel van de 1-oudergezinnen bestaan uit een moeder met kinderen.

Er is op dit punt een verschil tussen Europees Nederland en de rest van het Koninkrijk. In het Caribische deel van het Koninkrijk is er vanwege de historische ontwikkelingen veel vaker dan in Europees Nederland sprake van een afwezigheid van de vader bij het opvoeden. Een van de redenen hiervoor is dat de samenlevingen in de Caribische regio worden omschreven als matriarchale samenlevingen. Het systeem is voor het grootste deel gericht op vrouwen als moeders en verantwoordelijken voor de opvoeding en opvang van de kinderen. Daarnaast is de opvatting over de rol van vaders in de opvoeding onderhevig aan uiteenlopende opvattingen en invulling van een rol (enkel) als kostwinner, tot weinig/niet betrokken bij de opvoeding van hun kinderen. Hierbij zijn vaders te onderscheiden die niet betrokken willen zijn bij de opvoeding en vaders die wel graag betrokken zouden willen zijn. De aanwezigheid van vaders in de opvoeding is voor de ontwikkeling van kinderen erg belangrijk.

4.2 Wat is nodig

De Taskforce is van mening dat niet goed invulling gegeven kan worden aan de vraag hoe de aanwezigheid van vaders in de opvoeding te stimuleren als er geen opvatting is over wat de rol is van de ouders in de opvoeding. De Taskforce is van mening dat er geen goede opvatting te geven is over de rol van de ouders als niet benoemd is wat kinderen nodig hebben om zich maximaal te ontwikkelen. De Taskforce is van mening dat er geen goede opvatting te geven is over wat kinderen nodig hebben om zich maximaal te ontwikkelen als niet is benoemd waartoe de samenleving vindt dat kinderen zich moeten ontwikkelen.

De Taskforce is van mening dat de Landen op deze terreinen een visie moeten hebben als deze nog niet aanwezig is. Zij denkt dat het goed mogelijk is de Landen hierover medio 2015 van een voorzet te voorzien, opgesteld door deskundigen uit de verschillende Landen op basis van het vele materiaal dat op dit terrein voorhanden is.

Naast zo'n visie vindt de Taskforce het belangrijk dat bekend is wie de vader is van elk kind. Dit alleen al omdat kinderen vaak vroeg of laat de behoefte hebben om hun biologische ouder(s) te kunnen traceren en te leren kennen.

4.3 Samenwerking en kansen

Het wetsvoorstel van SEDA Curaçao voor verplichte registratie vaders, biedt wellicht een mogelijkheid voor de andere eilanden om soortgelijke wetgeving te ontwikkelen.

Een pedagogische visie(hoe kunnen ouders invulling geven aan behoeften kind) kan wellicht een basis vormen van waaruit een discussie gevoerd kan worden hoe ouders invulling kunnen geven aan de behoeften van hun kind. Bezien wordt of medio 2015 een voorzet voor een pedagogische visie opgesteld kan zijn door een groep deskundigen uit de verschillende Landen, met gebruikmaking van het vele materiaal dat hierover bestaat.

5. Randvoorwaarden/infrastructuur

Dit speerpunt richt zich met name op (de aanwezigheid van) organisaties/structuren zoals een kinderombudsman, kindertelefoon, jeugdparlement en de (manier van) registratie van data omtrent kinderen/jeugd.

5.1 Situatie/probleembeschrijving

Er is weinig bekend over de effectiviteit van beleid gericht op kinderen. Kindvolgsystemen zijn er nauwelijks tot niet, of ze zijn gericht op indicatoren die (te) weinig zeggen. Daarnaast zijn belangrijke voorzieningen zoals de kindertelefoon/kinderombudsman onvoldoende aanwezig/ingericht. Om te komen tot het adequaat invulling geven aan de kinderrechten in het koninkrijk is de aanwezigheid van dergelijke voorzieningen en een goede kennisinfrastructuur randvoorwaardelijk van belang.

5.2 Wat is nodig, samenwerking en kansen

Dit speerpunt is geheel anders van aard dan de andere vier speerpunten: het is minder inhoudelijk en daarnaast meer een verzameling van geheel uiteenlopende zaken. De Taskforce heeft daarom ten aanzien van dit speerpunt minder de mogelijkheid om eenduidig aan te geven wat nodig is. Wel is de Taskforce van mening dat het nuttig is als de Landen uitwisselen hoe zij invulling geven aan beleidsinformatie en (andere) randvoorwaardelijke voorzieningen. De Taskforce is voornemens uit te werken of en hoe de kindertelefoon in alle Landen van het Koninkrijk beschikbaar kan komen.

De Taskforce denkt dat het daarbij heel nuttig is als hij relevante instellingen zoals de Kindertelefoon, Kinderrechtswinkel, de Kinderombudsman en het CBS met elkaar in contact brengt. De Taskforce is voornemens dit verder uit te werken.

6. Hoe verder

De Taskforce Kinderrechten werkt de komende periode tot de volgende Koninkrijksconferentie in april 2015 deze eerste aanzet van het Plan van Aanpak verder uit. Ze zal daarbij gebruik maken van de input en reacties van maatschappelijke organisaties, andere betrokkenen en kinderen zelf zoals die bijvoorbeeld door het organiseren van ronde tafelbijeenkomsten naar voren worden gebracht.

De Taskforce zal conform de conclusies van de Koninkrijksconferentie 2014, de stand van zaken met betrekking tot de kinderrechten in het Koninkrijk kenbaar maken en indien zo gewenst door de regeringen van de Landen, presenteren tijdens de Koninkrijksconferentie in april 2015. Ten tijde van de Koninkrijksconferentie 2015 zal Nederland eveneens conform de conclusies van de Koninkrijksconferentie 2014 het voorzitterschap van de Taskforce overdragen naar een ander Land van het Koninkrijk.

Indien bij de regeringen van de Landen in het Koninkrijk daartoe de behoefte bestaat, kan de Taskforce ook in de jaren daarna een ondersteunende en stimulerende rol blijven spelen bij het verbeteren van de Kinderrechten in het Koninkrijk.